

COVID-19 I GLUHOSLJEPOĆA

Preporuke o inkluzivnim politikama globalne zajednice gluhoslijepih osoba.

U ovim nemirnim vremenima, kada je cijeli svijet teško pogođen izbijanjem epidemije koronavirusa (COVID-19), zajedno sa drugim kriznim zbivanjima poput nedavnog potresa u Zagrebu, moramo osigurati da oni koji su najviše zanemareni, ranjivi te izloženi dvostrukoj izolaciji u svakoj krizi, osobe sa gluhosljepoćom, budu jednako zaštićene u skladu sa člankom 11 Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba sa invaliditetom.

Predstavljajući između 0.2% do 2% svjetske populacije, procjenjuje se da 15 do 155 milijuna ljudi na svijetu ima kombinirano oštećenje sluha i vida-gluhosljepoću.

Dodajući dvostruko oštećenje osjeta koje se događa u starijoj dobi, broj se povećava na 6% što znači da čak 467 milijuna ljudi stekne određeni stupanj gluhosljepoće tijekom života¹. Ova skupina osoba sa gluhosljepoćom ne smije biti zanemarena i zaboravljena u ovo doba krize.

Nadalje, želimo naglasiti da se broj tih osoba povećava sa starenjem, čineći starije osobe u našem društvu još ranjivijim na ovaj virus. Starije osobe sa gluhosljepoćom nalaze se u većem riziku od većine drugih, jer osim što su u visokorizičnoj skupini zbog starosti, bore i sa pristupom te obradom informacija, kao i sa ispunjavanjem svakodnevnih zadataka, poput kupovine osnovnih stvari- hrana i/ili lijekovi, a to je samo nekoliko primjera između brojnih problema sa kojima se suočavaju. Ključno je naglasiti da njihova kombinacija dvostrukog osjetilnog oštećenja i starosti snažno utječe i povećava složenost situacije u kojoj se nalaze, čime se povećava i njihova potreba za odgovarajućim uslugama kako bi se smanjio rizik od ozbiljnih i teških zdravstvenih komplikacija zbog COVID-a 19.

Opći komentar broj 2 u članku 9: *Pristupačnost* Konvencije UN-a o pravima osoba sa invaliditetom obvezuje države članice da osobama sa gluhosljepoćom omoguće pristup informacijama, komunikaciji i drugim uslugama s ciljem ostvarivanja samostalnog života i socijalne uključenosti.

Zato je Europska unija gluhoslijepih (EDbU), prema pristiglim uputama svojih nacionalnih članica, sastavila sljedeće preporuke koje su ključne za pružanje jednakih standarda usluga i podrške gluhoslijepim osobama u svakodnevnom životu i teškim krizama poput ove pandemije.

¹ <https://www.wfdb.eu/deafblindness-and-inequality/>

Europska unija gluhoslijepih (EDbU), Afrička federacija gluhoslijepih (AFDB), Latinoamerička federacija gluhoslijepih (FLASC) i Svjetska federacija gluhoslijepih (WFDB) pozivaju Ujedinjene narode, Svjetsku zdravstvenu organizaciju, tijela Europske unije, državne stranke te vlade širom svijeta na sljedeće:

1) Važnost pristupačnosti medija – sva medijska komunikacija treba biti na jednostavnom jeziku i pristupačna osobama sa gluhosljepošću kroz (ali ne ograničavajući se na) titlove, nacionalni znakovni jezik, prijevod s jasnim govorom, publikacije tiskane uvećanim printom s jakim kontrastom. Također, razumna prilagodba mora biti dostupna istovremeno kada se daju informacije.

2) Objave službenih podataka – Službene upute i smjernice za COVID-19 trebaju se osigurati u pristupačnim formatima za osobe koje su gluhoslijepi, što uključuje uvećan format tiska te brajicu.

3) Pristup pružateljima usluga – Sve usluge koje se pružaju široj javnosti zbog epidemije COVID-19, kao što su usluge Crvenog križa, telefonske linije za pomoć i druge pružatelje podrške i/ili psihološke pomoći trebaju biti dostupne svim osobama sa gluhosljepošću.

4) Pristup digitalnim medijima – Digitalni mediji trebaju sadržavati dostupne formate na jednostavnom jeziku za gluhoslijepi osobe. Posebni internetski pristup bi trebao biti dostupan u obliku jednostavnog teksta (bez ikakvih slika i reklama) koji će možda trebati prilagođavati ako je potrebno. Također je važno da se tekstualne i/ili e-mail poruke sa tim informacijama šalju na zahtjev.

5) Pristup opremi za osobnu zaštitu (*eng. Personal Protection Equipment-PPE*) – Osiguravanje da sve osobe sa gluhosljepošću mogu imati pristup zaštitnoj opremi kao što su maske i rukavice treba biti hitan prioritet, zbog velikih poteškoća kao što su ograničenja mobilnosti tijekom karantene ili nemogućnosti traženja pomoći.

6) Zaštita prevoditelja gluhoslijepih osoba (prevoditelji-vodiči) – Priroda našeg jedinstvenog invaliditeta gluhosljepošću zahtijeva neposrednu blizinu i dodir ruku sa prevoditeljima gluhoslijepih osoba (prevoditelji-vodiči) što omogućuje praćenje informacija o okruženju i prijevode iz govornog/pisanog jezika. Stoga, prevoditelji gluhoslijepih osoba (prevoditelji-vodiči) koji rade u hitnim i zdravstvenim okruženjima trebaju **dobiti istu zdravstvenu i sigurnosnu zaštitu, kao i drugi zdravstveni radnici koji rade u borbi sa COVID-om 19.**

7) Podizanje svijesti – Neposredno podizanje svijesti o podršci gluhoslijepim osobama je presudno te bi se trebala ostvariti u suradnji sa nacionalnim organizacijama koje bi također trebale imati ključnu ulogu u zagovaračkim kampanjama.

8) Pristup uslugama dok su u karanteni ili im je potrebna medicinska pomoć – Za vrijeme karantene ili u potrebi zdravstvene usluge, gluhoslijepi osobe moraju imati pristup uslugama prevođenja (uključujući prevoditelje-vodiče), uslugama podrške, osobne asistencije kao i

osiguravanje fizičke pristupačnosti. U takvim situacijama, osobe sa gluhosljepoćom ne smiju biti shvaćene kao ne prioritetne upravo zbog njihova invaliditeta.

9) Pristup radu i obrazovanju – Rad od kuće i usluge obrazovanja moraju biti ravnopravno dostupne svim zaposlenicima/studentima sa gluhosljepoćom.

10) Ograničenja za vrijeme krize COVID-19 – Mjere javnih ograničenja, poput ograničavanja okupljanja više od 2 osobe na javnim mjestima, uključuju i osobe sa gluhosljepoćom na jednak način kao i ostale. Zbog činjenice da većini, ako ne i svim, gluhoslijepim osobama i dalje treba prevoditelj kako bi im pomogao da dobiju sve potrebne upute i informacije u slučajevima kada nemaju podršku obitelji ili kada alternativne metode komunikacije nisu dostatne, od velike je važnosti da se naš jedinstveni invaliditet tretira s poštovanjem pod takvim ograničenjima.

11) Za organizacije civilnog društva koji predstavljaju osobe sa gluhosljepoćom preporučamo redukciju svih usluga koje uključuju direktan kontakt te predlažemo rad od kuće ukoliko je takva organizacija moguća, s time da se i dalje osigurava i nastavlja sljedeće:

- Organizacija usluga prevođenja (prevoditelj-vodič) za osobe koje su gluhoslijepe, kako bi mogli hitno pružiti pomoć starijim i usamljenim osobama sa gluhosljepoćom.
- Važan zadatak je osigurati da najizoliranije gluhoslijepe osobe dobiju najnužnije informacije, koje se prenose u željenom načinu komunikacije, istovremeno osiguravajući da imaju prioritetan pristup hrani i lijekovima
- Prepoznavanje gluhoslijepih osoba – savjetujte im da koriste crveno-bijele štapove kako bi bili vidljiviji i/ili da drže službeni dokument, koji dokazuje njihov invaliditet-gluhosljepoću, vlastima i hitnim službama

Europska unija gluhoslijepih (EDbU), Afrička federacija gluhoslijepih (AFDB), Latinoamerička federacija gluhoslijepih (FLASC) Svjetska federacija gluhoslijepih (WFDB) su na raspolaganju vlastima i drugim organizacijama ukoliko je potrebna pomoć kroz pružanje uputa i informacija o ravnopravnim i pristupačnim uslugama, kao i informacijama za same osobe sa gluhosljepoćom.

Molimo vas da podijelite s nama informacije i primjere dobre prakse iz vaše zemlje koje smatrate relevantnim za pružanje kvalitetnih usluga i podrške osobama sa gluhosljepoćom, koje su trenutno ozbiljno pogođene epidemijom koronavirusa.

Geir Jensen,
President WFDB
wfdb@wfdb.eu

Sanja Tarczay,
President EDbU
edbu@edbu.org

Ezekiel Kumwenda,
President AFDB
afdb.secretariat@gmail.com

Miriam Torres,
President FLASC
presidencia@flasc.org